

UN PUNCT DE VEDERE REFERITOR LA O ÎNCHEIERE DE CAMERĂ PRELIMINARĂ PRONUNȚATĂ ÎNTR-UN DOSAR AL TRIBUNALULUI BIHOR

Valentin MIRIȘAN

Abstract

„Point of view regarding preliminary ruling in a case of County Court of Bihor”

The author presents a certain point of view concerning preliminary ruling in a case of County Court of Bihor.

The analysis includes author's commentary on the preliminary ruling, on the founding arguments for the preliminary ruling, on considerations regarding ruling's illegality, acknowledging the doctrine developed by important names in the field of law (N. Volonciu, A. S. Uzlău, R. Moroșanu, V. Văduva, D. Atasiei, C. Ghigheci, C. Voicu, G. Tudor, T. V. Gheorghe, C. M. Chiriță).

Concluding, the author presents his opinion on the possibility of preliminary ruling rectification.

Keywords: *preliminary ruling; county court Bihor.*

1. Considerații generale

O soluție recentă^[1] pronunțată în Camera preliminară a Tribunalului Bihor ar putea genera controverse în doctrina penală și o practică judiciară neunitară în materie. Oricum, soluția a stârnit opinii contradictorii în rândul magistraților judecătorești și procurori din cadrul instanțelor și parchetelor bihorene.

Iată de ce ne permitem un comentariu pe marginea speței, fiind convinși că argumentele prezentate în continuare, vor putea constitui puncte de plecare într-o viitoare lucrare având ca obiect instituții referitoare la ordonanța de preluare a unor cauze, nelegalitatea actului de sesizare a instanței, precum și restituirea cauzei la parchet pe motiv că rechizitoriul este nereglementar întocmit.

Apreciem că publicarea acestui comentariu ar putea constitui un demers oportun și binevenit, în contextul în care în spațiul juridic există interpretări diferite cu privire la instituțiile menționate.

Desigur, acceptăm că argumentele din lucrare pot fi supuse unor critici constructive, asupra cărora vom reflecta. Numai în acest mod se va putea ajunge la o practică judiciară unitară în această materie, iar în doctrină se va putea contura un punct de vedere majoritar, care ar putea sta la baza unor propuneri de lege ferenda.

2. Soluția judecătorului de cameră preliminară

În dosarul menționat, judecătorul de cameră preliminară a admis contestația formulată de inculpatul L.G.A. împotriva încheierii judecătorului de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei Marghita, pronunțată în dosarul nr. 3174/255/2014, desființând în totul încheierea atacată, iar în rejudecare a pronunțat următoarea soluție:

A admis excepția nelegalității ordonanței nr. 2104/II.1/2014^[2] a prim procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul Bihor, prin care s-a dispus preluarea supravegherii urmăririi penale în dosarul nr. 924/P/2013 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Marghita de către Parchetul de pe lângă Tribunalul Bihor, precum și excepția nelegalității sesizării Judecătoriei Marghita prin rechizitoriul Parchetului de pe lângă Tribunalul Bihor emis în dosarul nr. 738/P/2014^[3].

De asemenea, în baza art. 280 alin. (1) și art. 282 C. pr. pen., rap. la art. 325 C. pr. pen., a constatat nulitatea parțială a ordonanței de preluare cu privire la dispoziția de preluare a supravegherii urmăririi penale în dosarul menționat, dispunând anularea actului procesual numai în această privință.

În baza art. 280 alin. (2) rap. la art. 282 C. pr. pen. cu referire la art. 325 C. pr. pen., a constatat nelegalitatea sesizării Judecătoriei Marghita prin rechizitoriul Parchetului de pe lângă Tribunalul Bihor, dispunând anularea actului de sesizare al instanței.

În consecință, în temeiul art. 347 alin. (3) C. pr. pen., raportat la art. 346 alin. (3) lit. a C. pr. pen., judecătorul de cameră preliminară a dispus restituirea cauzei la Parchetul de pe lângă Judecătoria Marghita.

3. Argumentele care au stat la baza motivării încheierii judecătorului de cameră preliminară

În esență, principalele argumente care au stat la baza motivării încheierii sunt următoarele :

- supravegherea urmăririi penale a fost efectuată numai de către procurorul de la Parchetul de pe lângă Judecătoria Marghita, în cauză fiind terminată urmărirea penală în momentul preluării dosarului, fiind întocmit și referatul de terminare a urmăririi penale;

- având în vedere că urmărirea penală era terminată, procurorul care a supravegheat urmărirea penală ar fi singurul competent să adopte o soluție în cauză;

- prim procurorul Parchetului de pe lângă Tribunalul Bihor nu mai putea dispune preluarea cauzei în vederea supravegherii urmăririi penale, deoarece urmărirea penală a fost terminată, motiv pentru care, ordonanța de preluare este nelegală în această privință;

- se consideră că au fost încălcate dispozițiile art. 325 C. pr. pen., ca urmarea preluării nelegale a cauzei de către parchetul ierarhic superior, astfel că s-ar fi

produs o vătămare semnificativă și substanțială a dreptului la un proces echitabil a inculpatului în faza de urmărire penală;

- esența motivării constă în faptul că inculpatul ar fi fost trimis în judecată de către un procuror care nu a supravegheat activitatea organelor de cercetare penală, care nu a efectuat nici un act de urmărire penală în cauză, astfel că inculpatul nu a avut posibilitatea să formuleze nici o apărare.

4. Considerentele pentru care încheierea judecătorului de cameră preliminară este nelegală

Apreciem că *soluția judecătorului de cameră preliminară este nelegală* pentru următoarele considerente:

a. Odată cu preluarea cauzei, procurorul de caz a efectuat și supravegherea urmăririi penale prin verificarea legalității probelor administrate. Constatând că urmărirea penală a fost efectuată cu respectarea dispozițiilor legale, că alte probe nu mai sunt de administrat, a procedat la soluționarea cauzei prin întocmirea rechizitoriului.

b. De asemenea, procurorul care a preluat cauza a efectuat activități de supraveghere prin evaluarea probelor strânse în cursul urmăririi penale, ajungând la concluzia că a fost începută urmărirea penală cu privire la faptă și continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect, fiind pusă în mișcare acțiunea penală de către procurorul de la Parchetul de pe lângă Judecătoria Marghita, care a supravegheat cauza până în momentul preluării acesteia prin ordonanță de către prim-procurorul parchetului ierarhic superior.

De remarcat că supravegherea urmăririi penale a fost efectuată, în cea mai mare parte, de către procurorul din cadrul parchetului corespunzător instanței care, potrivit legii, este competentă să judece cauza în primă instanță.

După preluarea cauzei în condițiile legii, supravegherea a fost efectuată prin modalitățile descrise mai sus, de către procurorul care a întocmit rechizitoriul.

În cadrul acestui concept general de supraveghere trebuie cuprins și momentul procesual de terminare a urmăririi penale, reglementat de art. 321 C. pr. pen. Acest moment procesual se desfășoară în faza de urmărire penală, după terminarea cercetării penale și constă în obligația procurorului căruia i-a fost repartizată cauza spre soluționare să verifice lucrările urmăririi penale și să se pronunțe asupra legalității acestora.

În speță, procurorul care a preluat cauza a continuat supravegherea în modalitățile descrise și a realizat momentul procesual de terminare a urmăririi penale, ajungând la concluzia că se impune trimiterea în judecată a inculpatului, motiv pentru care a sesizat instanța competentă, respectiv Judecătoria Marghita.

c. Observăm că preluarea cauzei a fost efectuată cu respectarea prevederilor art. 325 C. pr. pen., deoarece procurorul de caz a desfășurat activitățile de supraveghere menționate, în continuarea supravegherii exercitate de procurorul de la unitatea locală, finalizând și terminarea urmăririi penale.

Ca atare, ordonanța de preluare este legală, motiv pentru care nu se impunea anularea acesteia, nefiind încălcate dispozițiile art. 280 alin. (1) și art. 282 C. pr. pen.

De altfel, nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 282 C. pr. pen. referitoare la nulitatea relativă a ordonanței de preluare, deoarece nu se poate stabili faptul că prin dispoziția de preluare a cauzei s-a adus o vătămare drepturilor părților ori ale subiecților procesuali principali, care nu putea fi înlăturat altfel decât prin desființarea actului.

Este lipsită de relevanță motivarea din cuprinsul ordonanței, câtă vreme temeiurile legale invocate corespund cu scopul pentru care a fost preluată cauza.

Pe cale de consecință, apreciem că nici actul de sesizare al instanței nu trebuia anulat, deoarece a fost emis cu respectarea dispozițiilor legale, de către procurorul investit cu soluționarea cauzei după preluare.

d) În concluzie, în speță, nu se poate pune problema necompetenței materiale sau după calitatea persoanei și nici a nelegalității actului de sesizare a instanței de judecată. Deci, soluția de admitere a contestației și de desființare a încheierii este nelegală.

De asemenea, este nelegală și dispoziția de anulare a ordonanței de preluare a cauzei. În același timp, este nelegală și dispoziția de anulare a actului de sesizare al instanței de judecată, precum și dispoziția de restituire a cauzei la parchet.

Facem precizarea că restituirea cauzei la parchet poate fi dispusă în condițiile prevăzute de art. 346 alin. (3) lit. a C. pr. pen., când rechizitoriul este neregularitar întocmit, ceea ce nu este cazul, iar neregularitatea nu a fost remediată de procuror în condițiile prevăzute de art. 345 alin. (3) C. pr. pen., dacă aceasta atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau a limitelor judecătii.

Or, numai prin întrunirea cumulativă a acestor condiții judecătorul de cameră preliminară ar putea dispune restituirea cauzei la parchet. Prin urmare, nu orice neregularitate constatată de către judecător și neremediată de către procuror va conduce la restituirea cauzei, ci numai acele neregularități care împiedică judecătorul de a putea stabili obiectul și limitele judecătii, așa cum sunt determinate de normele procedurale^[4].

În speță, actul de sesizare al instanței nu conține neregularități care să împiedice începerea judecătii. Ca atare, nu suntem în prezența cazului de restituire a cauzei la parchet pe motiv că rechizitoriul este neregularitar întocmit, nefiind încălcate prevederile art. 346 alin. (3) lit. a C. pr. pen.

Apreciem conotațiile teoretice ale judecătorului de cameră preliminară în privința unor noțiuni și reguli procedurale referitoare la obiectul urmăririi penale, supravegherea acesteia, terminarea urmăririi penale, preluarea cauzelor de la alte parchete, natura juridică a rechizitoriului etc.

Numai că nu suntem de acord cu concluziile eronate la care a ajuns în soluție, ca urmare a interpretării deficitare a unor dispoziții legale în materie. Cu titlu de exemplu, prezentăm una dintre concluziile eronate la care a ajuns judecătorul de cameră preliminară.

În acest sens cităm din încheiere; „După terminarea urmăririi penale procurorul care a efectuat sau supravegheat cercetarea penală este singurul competent să dispună o soluție în cauză, aceasta fiind o componentă a independenței procurorului în dispunerea soluției în cauză”.

În continuare, judecătorul susține că soluția trebuia emisă de procurorul care a terminat urmărirea penală, pentru că numai în această modalitate se dă eficiență deplină principiului dreptului la apărare. Acesta susține că instanța competentă trebuia sesizată de către procurorul de caz de la Parchetul de pe lângă Judecătoria Marghita, care a supravegheat și terminat urmărirea penală în cauză.

În concepția noastră, procurorul care a preluat cauza a efectuat activități de supraveghere, în modalitățile descrise, finalizând și momentul procesual al terminării urmăririi penale în condițiile prevăzute de art. 321 și art. 322 C. pr. pen.

Astfel, înainte de pronunțarea unei soluții procesuale, procurorul care a preluat cauza spre soluționare a examinat regularitatea sesizării sale și a verificat lucrările urmăririi penale, ajungând la concluzia că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă, că există la dosar probele necesare și legal administrate, motiv pentru care a dispus trimiterea în judecată a inculpatului.

Ca atare, din punctul nostru de vedere, soluția emisă de acest procuror este în consens cu dispozițiile legale în materie.

Pentru aceste considerente, dar și pentru motivele prezentate și analizate în lucrare apreciem că, în esența ei, încheierea judecătorului de cameră preliminară este nelegală.

e. Având în vedere că încheierea judecătorului de cameră preliminară este definitivă, urmează să examinăm posibilitatea îndreptării acesteia într-o cale extraordinară de atac. De asemenea, vom verifica și dacă există practică judiciară neunitară în materie, în vederea formulării unor propuneri de inițiere a unui recurs în interesul legii ori pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Aceste aspecte, alături de cele menționate în considerațiile generale ale comentariului actual, vor face obiectul de analiză într-o lucrare viitoare.

[1] Încheierea penală nr. 55/CCP/2015, pronunțată în Camera preliminară, dos. nr. 3174/255/2014/a1 a Tribunalului Bihor.

[2] Ordonanța de preluare a cauzei nr. 2104/II/1/2014, dos. nr. 924/P/2013 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Marghita.

[3] Dos. 738/P/2014 al Parchetului de pe lângă Tribunalul Bihor, rechizitoriul cu același număr, cauză preluată prin ordonanța de preluare nr. 2104/II/1/2014 a prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul Bihor.

[4] A se vedea și N. Volonciu, A. S. Uzlău, R. Moroșanu, V. Văduva, D. Atasiei, C. Ghigheci, C. Voicu, G. Tudor, T. V. Gheorghe, C. M. Chiriță, *Noul Cod de procedură penală, comentat*, Editura Hamangiu, București, 2014, p. 895.